Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

15. října 2026*

„Řízení o předběžné otázce – Daňové právní předpisy – Směrnice 2011/96/EU – Společný systém zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států – Osvobození od srážkové daně u dividend, které vyplácí dceřiná společnost-rezident mateřské společnosti-nerezidentovi – Článek 1 odst. 2 a 3 – Ustanovení proti zneužívání – Operace, která není skutečná – Fáze operace – Řetězec transakcí – Objektivní analýza všech relevantních skutečností a okolností – Skutečný vlastník dividend – Daňová výhoda – Irelevance členského státu nebo fáze, v níž je této výhody dosaženo – Subjektivní znak – Prokázání jeho existence u jednoho z účastníků dotyčného řetězce transakcí – Zásada proporcionality – Dvoustranná smlouva o zamezení dvojímu zdanění“

Ve věci C-203/25,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (Komise pro daňové spory při vládě Litevské republiky) ze dne 26. února 2025, došlým Soudnímu dvoru dne 17. března 2025, v řízení

„NEO GROUP“ UAB

proti

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení: I. Jarukaitis, předseda senátu, R. Frendo (zpravodajka), N. Jääskinen, M. Condinanzi a A. Kornezov, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

za soudní kancelář: C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 25. února 2026,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za „NEO GROUP“ UAB: P. Likša, A. Medelienė, advokatai, jakož i A. Venius, advokato padėjėjas,

* Jednací jazyk: litevština.

– za litevskou vládu: K. Dieninis a V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, jako zmocněnci,

– za španělskou vládu: P. Pérez Zapico a A. Torró Molés, jako zmocněnci,

– za nizozemskou vládu: P. P. Huurnink a J. Langer, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: J. Jokubauskaitė a W. Roels, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 21. května 2026,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 2 a 3, jakož i článku 5 směrnice Rady 2011/96/EU ze dne 30. listopadu 2011 o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (Úř. věst. 2011, L 345, s. 8) ve znění směrnice Rady (EU) 2015/121 ze dne 27. ledna 2015 (Úř. věst. 2015, L 21, s. 1) (dále jen „směrnice o mateřských a dceřiných společnostech“), a dále zásady proporcionality.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi „NEO GROUP“ UAB (dále jen „NEO“), společností založenou podle litevského práva, a Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (Státní daňová inspekce při Ministerstvu financí Litevské republiky) (dále jen „Inspekce“), který se týká zdanění dividend vyplacených společností NEO její mateřské společnosti Retal Industries limited (dále jen „Retal“), zapsané na Kypru.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 3 až 6 odůvodnění směrnice o mateřských a dceřiných společnostech uvádí:

„(3) Cílem této směrnice je osvobodit dividendy a jiné formy rozdělování zisku vyplácené dceřinými společnostmi jejich mateřským společnostem od srážkových daní a zamezit dvojímu zdanění takových příjmů na úrovni mateřské společnosti.

(4) Seskupování společností různých členských států mohou být nezbytná k tomu, aby byly v [Evropské u]nii vytvořeny podmínky obdobné podmínkám vnitřního trhu a aby tím bylo zajištěno řádné fungování tohoto vnitřního trhu. Těmto operacím by neměly být kladeny překážky v podobě omezení, znevýhodnění nebo zvláštních narušení, které by vyplývaly z daňových předpisů členských států. Je proto důležité stanovit pro tato seskupování daňová pravidla neutrální z hlediska hospodářské soutěže, aby se podniky mohly přizpůsobit požadavkům vnitřního trhu, zvýšit svou produktivitu a zlepšit svou konkurenceschopnost na mezinárodní úrovni.

(5) Zmíněná seskupování mohou vést k utvoření skupin mateřských a dceřiných společností.

(6) Před nabytím účinnosti [vstupem] směrnice [Rady] 90/435/EHS [ze dne 23. července 1990 o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (Úř. věst. 1990, L 225, s. 6; Zvl. vyd. 09/01, s. 147)] [v platnost se] daňové předpisy upravující vztahy mezi mateřskými a dceřinými společnostmi [z] různých členských států mezi jednotlivými členskými státy citelně lišily a byly obecně nepříznivější než předpisy týkající se vztahů mezi mateřskými a dceřinými společnostmi [z] téhož členského státu. Spolupráce mezi společnostmi různých členských států tím byla znevýhodňována oproti spolupráci společností téhož členského státu. Bylo vhodné zamezit tomuto znevýhodnění zavedením společného režimu, a tím i usnadnit seskupování společností na úrovni Unie.“

4 Body 1, 2 a 4 až 8 odůvodnění směrnice 2015/121 znějí:

„(1) Směrnice [2011/96] osvobozuje dividendy a jiné formy rozdělování zisku vyplácené dceřinými společnostmi jejich mateřským společnostem od srážkových daní a zamezuje dvojímu zdanění takových příjmů na úrovni mateřské společnosti.

(2) Je nezbytné zajistit, aby směrnice [2011/96] nebyla daňovými poplatníky, kteří spadají do oblasti její působnosti, zneužívána.

[…]

(4) [Vnitrostátní nebo na mezinárodní dohodě založené] předpisy[, jejichž cílem je obecnými či zvláštními způsoby bojovat proti daňovým únikům, daňovým podvodům nebo praktikám zneužívajícím daňové předpisy,] mohou být různě přísné a v každém případě jsou navrženy tak, aby odrážely konkrétní podmínky daňového systému každého jednotlivého členského státu. Kromě toho některé členské státy žádné vnitrostátní ani na mezinárodní dohodě založené předpisy k zabránění zneužívání daňových předpisů nemají.

(5) […] zařazení společného minimálního pravidla proti zneužívání do směrnice [2011/96 by] výrazně pomohlo zabránit případům zneužívání uvedené směrnice a zajistit větší soudržnost při jejím uplatňování v různých členských státech.

(6) Uplatňování pravidel proti zneužívání by mělo být přiměřené a mělo by sloužit konkrétnímu účelu, jímž je potírání operací nebo sledu operací, které nejsou skutečné, tj. neodrážejí ekonomickou realitu.

(7) Při posuzování, zda určitá operace nebo sled operací představuje zneužití daňových předpisů, by za tímto účelem měly daňové orgány členských států provést objektivní analýzu všech relevantních skutečností a okolností.

(8) Ačkoli by členské státy měly ustanovení proti zneužívání používat k potírání operací, které nejsou skutečné jako celek, mohou se vyskytnout i případy, kdy nejsou skutečné jednotlivé kroky nebo části operace samy o sobě. Členské státy by měly mít možnost využít pravidlo proti zneužívání i na tyto konkrétní kroky a části, aniž jsou dotčeny ostatní skutečné kroky a části operace. Tím by se maximalizovala účinnost ustanovení proti zneužívání a zároveň se zajistila jeho přiměřenost. […]“

5 Článek 1 směrnice o mateřských a dceřiných společnostech stanoví:

„1. Každý členský stát použije tuto směrnici:

[…]

b) na rozdělování zisku vytvořeného společnostmi tohoto členského státu společnostem ostatních členských států, jichž jsou dceřinými společnostmi;

[…]

2. Členské státy nepřiznají výhody vyplývající z této směrnice operaci nebo sledu operací, které s přihlédnutím ke všem příslušným skutečnostem a okolnostem nejsou skutečné, neboť hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů jejich uskutečnění bylo získání daňové výhody, která maří předmět nebo účel této směrnice.

Operace se může skládat z více kroků nebo částí.

3. Pro účely odstavce 2 se operace nebo sled operací nepovažují za skutečné do té míry, v jaké nebyly uskutečněny z platných hospodářských důvodů, které odrážejí ekonomickou realitu.

4. Tato směrnice nevylučuje použití vnitrostátních nebo na mezinárodní dohodě založených předpisů nezbytných k zabránění daňovým únikům, daňovým podvodům a zneužívání daňových předpisů.“

6 Článek 3 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Pro účely použití této směrnice se:

a) postavení mateřské společnosti přiznává:
   i) přinejmenším každé společnosti členského státu, […] která drží na základním kapitálu některé společnosti jiného členského státu […] podíl nejméně 10 %,

   […]

b) ‚dceřinou společností‘ rozumí společnost, na jejímž základním kapitálu je držen podíl uvedený v písmenu a).“

7 Článek 5 uvedené směrnice zní:

„Zisk rozdělovaný dceřinou společností její mateřské společnosti je osvobozen od srážkové daně.“

Smlouva mezi Litvou a Kyprem

8 Článek 10 odst. 1 a 2 Smlouvy mezi vládou Litevské republiky a vládou Kyperské republiky o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku ze dne 21. června 2013 (dále jen „smlouva mezi Litvou a Kyprem“) upravují rozdělení pravomocí v oblasti zdanění dividend mezi těmito dvěma smluvními státy.

9 Článek 10 odst. 1 této smlouvy stanoví, že dividendy vyplácené společností, která je rezidentem jednoho smluvního státu, rezidentu druhého smluvního státu mohou být zdaněny v tomto druhém státě.

10 Článek 10 odst. 2 uvedené smlouvy stanoví, že tyto dividendy mohou být rovněž zdaněny ve smluvním státě, jehož je společnost, která je vyplácí, rezidentem, a to podle právních předpisů tohoto státu. Je-li však skutečným vlastníkem týchž dividend rezident druhého smluvního státu, daň takto uložená nepřesáhne 0 % hrubé částky takových dividend, jestliže je skutečným vlastníkem společnost, která přímo drží alespoň 10 % kapitálu společnosti vyplácející dividendy, nebo 5 % této částky ve všech ostatních případech.

Litevské právo

11 Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas nº IX-675 (zákon Litevské republiky o korporační dani č. IX-675) ze dne 20. prosince 2001 ve znění použitelném na skutkové okolnosti sporu v původním řízení (dále jen „zákon o korporační dani“), definuje v čl. 2 bodě 3 „zahraniční daňový subjekt“ (dále jen „zahraniční subjekt“) jako zahraniční právnickou osobu nebo organizaci se sídlem v cizím státě, která je založena nebo jinak zřízena podle práva tohoto cizího státu, jakož i jakýkoli jiný daňový subjekt založený, mající právní subjektivitu nebo jinak zřízený v zahraničí, včetně subjektů kolektivního investování.

12 Článek 3 odst. 1 tohoto zákona stanoví, že poplatníkem korporační daně jsou litevské a zahraniční subjekty.

13 Článek 4 odst. 3 bod 2 uvedeného zákona stanoví, že základem daně zahraničního subjektu jsou příjmy pocházející z Litvy, kterých tento subjekt dosáhl jinak než prostřednictvím stálých provozoven na litevském území.

14 Podle čl. 4 odst. 4 bodu 2 téhož zákona zahrnují příjmy pocházející z Litvy, kterých zahraniční subjekt dosáhl jinak než prostřednictvím stálých provozoven na území tohoto státu, příjmy z rozděleného zisku.

15 Článek 34 odst. 1 zákona o korporační dani stanoví, že dividendy obdržené zahraničními subjekty z akcií, podílů na kapitálu či jiných práv držených v litevském subjektu podléhají korporační dani ve výši 15 %.

16 Článek 34 odst. 2 tohoto zákona stanoví, že dividendy vyplácené litevským subjektem zahraničnímu subjektu, který nepřetržitě po dobu nejméně dvanácti měsíců, včetně okamžiku výplaty dividend, drží alespoň 10 % akcií litevského subjektu, jsou od daně osvobozeny.

17 Článek 32 odst. 6 uvedeného zákona (dále jen „litevské ustanovení proti zneužívání“) stanoví, že ustanovení čl. 34 odst. 2 téhož zákona týkající se osvobození dividend od daně se nepoužijí na operaci nebo sled operací, které s přihlédnutím ke všem příslušným skutečnostem a okolnostem nejsou skutečné, neboť hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů jejich uskutečnění bylo získání daňové výhody, která maří předmět nebo účel směrnice o mateřských a dceřiných společnostech. Toto ustanovení upřesňuje, že se operace může skládat z více kroků nebo částí a operace nebo sled operací se nepovažují za skutečné do té míry, v jaké nebyly uskutečněny z platných hospodářských důvodů, které odrážejí ekonomickou realitu.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

18 Kapitál společnosti NEO je od 10. srpna 2008 až do data podání projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v 100 % vlastnictví společnosti Retal.

19 Společnost Retal rovněž drží 100 % kapitálu jiné litevské společnosti, „Retal Lithuania“ UAB (dále jen „Retal LT“).

20 V letech 2016 a 2017 obdržela společnost Retal dividendy od společnosti NEO ve výši 15 000 000 eur a od společnosti Retal LT ve výši 13 485 032 eur, tedy celkem ve výši 28 485 032 eur.

21 Společnost NEO se domnívala, že dividendy, které vyplatila společnosti Retal, nepodléhají korporační dani podle čl. 34 odst. 1 zákona o korporační dani, jelikož byly osvobozeny od srážkové daně na základě čl. 34 odst. 2 tohoto zákona.

22 Po provedení daňové kontroly týkající se let 2016 a 2017 přijala Inspekce dne 30. října 2024 rozhodnutí (dále jen „sporné rozhodnutí“), v němž v podstatě konstatovala existenci řetězce transakcí, na jehož konci byl PG, fyzická osoba s bydlištěm na Kypru, „konečným příjemcem“ dividend, které společnosti NEO a Retal LT vyplatily společnosti Retal bez uplatnění srážkové daně stanovené v čl. 34 odst. 2 zákona o korporační dani. Podle Inspekce představuje tento řetězec transakcí operaci uskutečněnou za účelem získání daňové výhody spočívající ve vyhnutí se korporační dani z dividend obdržených společností Retal a spadá tedy do působnosti litevského ustanovení proti zneužívání.

23 Sporným rozhodnutím tedy Inspekce doměřila společnosti NEO korporační daň ve výši 2 250 000 eur, navýšenou o úroky z prodlení, a uložila jí pokutu.

24 Společnost NEO napadla sporné rozhodnutí u Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (Komise pro daňové spory při vládě Litevské republiky), která je předkládajícím soudem.

25 Tento soud má za to, že za účelem určení, zda se litevské ustanovení proti zneužívání použije na situaci, jako je situace, která mu byla předložena, je třeba vyložit ustanovení proti zneužívání obsažené v čl. 1 odst. 2 a 3 směrnice o mateřských a dceřiných společnostech (dále jen „ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech“).

26 Uvedený soud uvádí, že Soudní dvůr se zejména v rozsudku ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark (C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135) již zabýval situacemi, kdy jsou prostřednictvím konduitních společností prováděny operace, které nejsou skutečné, přičemž tyto společnosti převádějí přijaté dividendy na jinou společnost v rámci skupiny, která je jejich skutečným vlastníkem. Věc, která mu byla předložena, se však vyznačuje okolnostmi, které vyžadují další objasnění dosahu tohoto ustanovení nad rámec objasnění poskytnutých ve zmíněném rozsudku.

27 V tomto ohledu podle předkládajícího soudu v prvé řadě z rozsudku uvedeného v předchozím bodě vyplývá, že skutečnost, že společnost, která obdrží dividendy, nevykonává skutečnou hospodářskou činnost, ale je konduitní společností, jejíž jedinou činností je přijímání těchto dividend a jejich převádění na skutečného vlastníka či jiné konduitní společnosti, je relevantní pro závěr o existenci zneužití.

28 V projednávané věci přitom Inspekce nezpochybnila, že společnost Retal vykonává skutečnou hospodářskou činnost, ale své zjištění o zneužití založila na existenci operace, která není skutečná, vyplývající z několika skutečností.

29 Předkládající soud zejména poznamenává, že Inspekce považovala za operaci, která není skutečná, řetězec transakcí, v jehož rámci společnost Clendon Holdings Inc., zapsaná v Belize, která ovládala 100 % kapitálu společnosti Retal, prodala všechny akcie posledně uvedené společnosti kyperské společnosti PPH Polymer Products Holding Ltd (dále jen „PPH“), založené méně než tři měsíce předtím, za částku 310 400 000 eur.

30 Tento soud vysvětluje, že podle Inspekce byla platba ceny za nabytí kapitálu společnosti Retal odložena na rok 2027 a z toho vyplývající pohledávka byla společností Clendon Holdings postoupena PG, který již byl skutečným vlastníkem jak společnosti Clendon Holdings, tak společnosti PPH. Vznikl tak dluh společnosti PPH vůči PG. A konečně PG po dokončení všech těchto transakcí obdržel od společnosti PPH značnou peněžní částku – ve formě půjček a postoupení práv – která pocházela z dividend vyplacených litevskými společnostmi a byla použita k uhrazení dluhu společnosti PPH vůči PG. V této souvislosti se Inspekce domnívá, že uvedené transakce svědčí o existenci operace, která není skutečná a jejímž cílem bylo získat daňovou výhodu spočívající ve vyhnutí se zdanění těchto dividend v Litvě.

31 Předkládající soud dodává, že společnost NEO před ním zejména tvrdí, že společnost Retal je jakožto podnik vykonávající skutečnou hospodářskou činnost skutečným vlastníkem zejména ve smyslu smlouvy mezi Litvou a Kyprem založené na modelové smlouvě o zamezení dvojího zdanění příjmů a majetku, vypracované Výborem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) pro fiskální záležitosti (dále jen „modelová smlouva OECD“).

32 Podle tohoto soudu je třeba v této souvislosti určit, zda je vnitrostátní praxe spočívající v použití litevského ustanovení proti zneužívání na dividendy, které byly vyplaceny společnosti skutečně vykonávající hospodářskou činnost, avšak následně byly využity k provedení transakcí, které nejsou skutečné, slučitelná s cíli směrnice o mateřských a dceřiných společnostech.

33 Ve druhé řadě uvedený soud uvádí, že Inspekce ve sporném rozhodnutí zdůraznila, že většinu dividend, které společnost Retal obdržela v letech 2016 a 2017, tvoří dividendy vyplacené společnostmi NEO a Retal LT. Inspekce mimoto vycházela z podobnosti mezi částkami dividend vyplacených společnostmi NEO a Retal LT společnosti Retal a částkami dividend vyplacených společností Retal společnosti PPH, jakož i z toho, že výše závazků společnosti PPH vůči PG odpovídá výši závazků společnosti PPH vůči společnosti Clendon Holdings.

34 Tentýž soud si tudíž klade otázku, zda podobnost či totožnost mezi částkami dividend převedených v různých fázích řetězce transakcí umožňuje předpokládat existenci „řetězení převodů dividend“.

35 Ve třetí řadě předkládající soud poznamenává, že Inspekce použila vůči společnosti NEO litevské ustanovení proti zneužívání z důvodu transakcí, které nejsou skutečné, provedených mimo území Litvy mezi fyzickými a právnickými osobami, které nemají bydliště ani sídlo v Litvě.

36 Tento soud se v podstatě táže, zda je takové použití tohoto ustanovení slučitelné s cíli směrnice o mateřských a dceřiných společnostech a se zásadou proporcionality.

37 Ve čtvrté řadě uvedený soud připomíná, že jednou z podmínek pro použití jak litevského ustanovení proti zneužívání, tak ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech je získání daňové výhody. Klade si tedy otázku, zda lze mít za to, že společnost NEO takové daňové výhody dosáhla, i když na konci řetězce transakcí, jichž se společnost NEO účastnila, tuto daňovou výhodu získal PG, tedy fyzická osoba, která nemá bydliště v Litvě, použitím dividend vyplacených společností NEO.

38 V páté řadě předkládající soud uvádí, že podle rozsudku ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark (C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, bod 101), skutečnost, že společnost, která obdržela dividendy, je zcela či téměř zcela ve velmi krátké lhůtě převede na subjekty, které nesplňují podmínky pro použití směrnice o mateřských a dceřiných společnostech, svědčí o existenci operace, jejímž cílem je neoprávněně umožnit určitému subjektu využít osvobození od daně stanovené v článku 5 této směrnice.

39 Tento soud má tedy za to, že je třeba určit, zda je pro účely konstatování existence operace, která není skutečná, relevantní, že dividendy společnosti Retal nebyly převedeny jednorázově, nýbrž byly převáděny pravidelně po určitou dobu.

40 V šesté a poslední řadě uvedený soud uvádí, že Inspekce nezkoumala, zda NEO jakožto dceřiná společnost náležející do skupiny společností a závislá na rozhodnutích svého akcionáře věděla nebo mohla vědět o existenci transakcí, které nejsou skutečné, prováděných v rámci této skupiny. Klade si tedy otázku, do jaké míry má taková znalost vliv na použití ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech na takovou dceřinou společnost.

41 Za těchto podmínek se Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (Komise pro daňové spory při vládě Litevské republiky) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je za takových okolností, jako jsou okolnosti dané ve věci v původním řízení, slučitelné s cíli pravidla proti zneužívání stanoveného ve směrnici [o mateřských a dceřiných společnostech], aby vnitrostátní praxe ve státě plátce dividend vylučovala možnost osvobození od srážkové daně z dividend, pokud jsou dividendy vypláceny mateřské společnosti skutečně působící v jiném členském státě Unie, která jako taková není účelově založenou společností, neboť vykonává podnikatelskou činnost a dividendy jsou jí vypláceny jako skutečnému vlastníkovi těchto dividend, ale daňová správa má za to, že uvedená společnost je účastníkem řetězce transakcí, které nejsou skutečné, a to z důvodu vyplacení/převodu dividend prostřednictvím uvedené společnosti skutečnému vlastníkovi celé skupiny společností?

2) Pokud bude odpověď na první otázku kladná, může být převod dividend v rámci řetězce založen na tom, že si (podobné nebo totožné) částky dividend převáděné v rámci řetězce transakcí vzájemně odpovídají?

3) Jsou za takových okolností, jako jsou okolnosti dané ve věci v původním řízení, cíle pravidla proti zneužívání stanoveného ve směrnici [o mateřských a dceřiných společnostech], včetně zásady proporcionality zmíněné v bodech odůvodnění směrnice [2015/121], slučitelné s vnitrostátní praxí, podle které daňová správa uplatňuje ustanovení proti zneužívání ve státě, ve kterém jsou dividendy vypláceny, i když transakce, které vedly ke kvalifikaci řetězce transakcí jako operace, kterou daňová správa nepovažuje za skutečnou, byly provedeny v jiném členském státě Unie jeho daňovými rezidenty?

4) Zakládá pravidlo proti zneužívání ve státě plátce dividend právo na srážkovou daň z dividend, pokud daňová výhoda vznikne v kterékoli fázi řetězce transakcí? Lze mít za to, že stěžovatelka získala daňovou výhodu, která je v rozporu s předmětem nebo účelem směrnice [o mateřských a dceřiných společnostech], pokud je v důsledku vytvoření takového řetězce transakcí získána daňová výhoda skutečným vlastníkem, který použije dividendy vyplacené stěžovatelkou k získání takové výhody?

5) Lze za takových okolností, jako jsou okolnosti dané ve věci v původním řízení, vykládat ustanovení čl. 1 odst. 2 směrnice [o mateřských a dceřiných společnostech] v tom smyslu, že uplatnění pravidla „osvobození majetkového podílu“, kterým se do vnitrostátního práva provádí článek 5 [této] směrnice, je možné vyloučit z důvodu zneužití práva v důsledku využití přijatých dividend, pokud k přijímání a využívání dividend (následnému rozdělení zisků) docházelo pravidelně po určitou dobu?

6) Je za takových okolností, jako jsou okolnosti dané ve věci v původním řízení, s cíli pravidla proti zneužívání stanoveného směrnicí [o mateřských a dceřiných společnostech] slučitelná vnitrostátní praxe, podle které daňová správa uplatňuje pravidlo proti zneužívání na plátce dividend, aniž by se posuzovalo, zda tento plátce dividend věděl nebo mohl vědět o existenci řetězce transakcí, které nejsou skutečné?“

K předběžným otázkám

K první otázce

42 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, z důvodu, že se tato mateřská společnost účastní řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, na jehož konci jsou tyto dividendy převedeny na fyzickou nebo právnickou osobu, která přímo či nepřímo ovládá všechny zúčastněné společnosti, ačkoli uvedená mateřská společnost skutečně vykonává hospodářskou činnost, a není tedy konduitní společností.

43 Úvodem je třeba připomenout, že podle bodů 3 až 6 jejího odůvodnění je cílem sledovaným směrnicí o mateřských a dceřiných společnostech osvobodit dividendy a jiné formy rozdělování zisku vyplácené dceřinými společnostmi jejich mateřským společnostem od srážkové daně a zamezit dvojímu zdanění těchto příjmů na úrovni mateřské společnosti, aby se usnadnilo seskupování společností na unijní úrovni (rozsudek ze dne 24. února 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, bod 59).

44 Tato směrnice tak směřuje k zajištění daňové neutrality při rozdělování zisku společností usazenou v jednom členském státě její mateřské společnosti usazené v jiném členském státě (rozsudek ze dne 24. února 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, bod 60).

45 Za tímto účelem čl. 1 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice stanoví, že se tato směrnice vztahuje na rozdělování zisku vytvořeného v přeshraničním vztahu dceřinou společností její mateřské společnosti a článek 5 téže směrnice stanoví osvobození těchto zisků od srážkové daně.

46 Platí však obecná zásada unijního práva, podle níž se právní subjekty nemohou podvodně nebo zneužívajícím způsobem dovolávat ustanovení unijního práva. Podle této zásady má členský stát má povinnost odepřít použití těchto ustanovení, jsou-li uplatňována nikoli za účelem dosažení cílů uvedených ustanovení, ale za účelem získání výhody, přestože jsou splněny toliko formální podmínky pro její přiznání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, T T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, body 70 až 72).

47 Jak vyplývá z bodů 1, 2 a 5 odůvodnění směrnice 2015/121, unijní normotvůrce vložil ustanovení proti zneužívání do směrnice o mateřských a dceřiných společnostech právě s cílem zajistit dodržování uvedené zásady.

48 Podle tohoto ustanovení členské státy nepřiznají výhody vyplývající z této směrnice operaci nebo sledu operací, které s přihlédnutím ke všem příslušným skutečnostem a okolnostem nejsou skutečné, neboť hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů jejich uskutečnění bylo získání daňové výhody, která maří předmět nebo účel uvedené směrnice. Uvedené ustanovení upřesňuje, že se operace nebo sled operací nepovažují za skutečné do té míry, v jaké nebyly uskutečněny z platných hospodářských důvodů, které odrážejí ekonomickou realitu.

49 Podle ustálené judikatury platí, že při výkladu ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí [viz rozsudky ze dne 17. listopadu 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, bod 12, a ze dne 30. dubna 2025, Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Vývoz peněžní hotovosti do Ruska), C-246/24, EU:C:2025:295, bod 18 a citovaná judikatura].

50 Pokud jde o znění ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech, vyplývá z něj, že k odepření výhod stanovených touto směrnicí musí být splněny dvě podmínky. Zaprvé se musí jednat o operaci, která není skutečná, ve smyslu upřesněném v tomto ustanovení. Zadruhé musí být hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů uskutečnění operace získání daňové výhody, která maří předmět uvedené směrnice (rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 45).

51 Tato druhá podmínka bude posouzena v rámci odpovědí poskytnutých jednak na třetí a čtvrtou otázku a jednak na šestou otázku.

52 Pokud jde o první podmínku uvedenou v ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech, a sice kvalifikaci řetězce transakcí jako „operace, která není skutečná“, znění tohoto ustanovení nestanoví, že by uvedené ustanovení bylo použitelné pouze na specifické situace nebo typy operací. Uplatňuje naopak globální přístup spočívající v identifikaci případných znaků neskutečnosti operace s ohledem na všechny relevantní skutečnosti a okolnosti, přičemž taková operace se vyznačuje neexistencí platných obchodních důvodů odrážejících ekonomickou realitu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 25).

53 Pokud jde o kontext, do něhož je ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech zasazeno, jakož i o cíl tohoto ustanovení, z bodů 4 a 5 odůvodnění směrnice 2015/121 vyplývá, že uvedené ustanovení je zejména s ohledem na rozmanitost vnitrostátních daňových systémů velmi užitečné pro zabránění jakémukoli zneužití směrnice o mateřských a dceřiných společnostech. Je třeba mít za to, že s ohledem na jeho umístění, a to v prvním článku této směrnice, jakož i na takto vyjádřený cíl má též ustanovení průřezovou povahu, což svědčí rovněž ve prospěch výkladu umožňujícího jeho použití nezávisle na určitých

konkrétních okolnostech. Užší výklad by nebyl v souladu s cílem zabránit jakémukoli zneužití (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 26).

54 Kromě toho je třeba připomenout, že podle bodu 7 odůvodnění směrnice 2015/121 by daňové orgány členských států měly při posuzování, zda určitá operace nebo sled operací představuje zneužití daňových předpisů, provést objektivní analýzu všech relevantních skutečností a okolností. Tato formulace je v podstatě převzata v čl. 1 odst. 2 směrnice o mateřských a dceřiných společnostech, podle něhož výhody vyplývající z této směrnice nesmí být přiznány operacím, které s přihlédnutím ke všem příslušným skutečnostem a okolnostem nejsou skutečné (rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 39).

55 Z toho vyplývá, že v situaci, kdy má operace několik fází, musí být zohledněny všechny skutečnosti a okolnosti relevantní pro určení, zda jedna nebo více z těchto fází nejsou skutečné. V ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech nic nenasvědčuje tomu, že by se relevantní skutečnosti a okolnosti, jejichž zkoumání je za tímto účelem nezbytné, omezovaly na situaci panující k okamžiku jedné z fází dotčené operace (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 41).

56 Z doslovného, kontextuálního a teleologického výkladu ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech tedy vyplývá, že se toto ustanovení průřezově použije na jakýkoli typ operace, která není skutečná, a nikoli pouze na operace vykazující určité konkrétní rysy.

57 Je tudíž na předkládajícím soudu, aby s ohledem na všechny skutkové okolnosti věci v původním řízení ověřil, zda jsou v projednávané věci naplněny znaky zneužívajícího jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, body 30 a 40).

58 Soudnímu dvoru sice nepřísluší posuzovat skutkové okolnosti věci v původním řízení, avšak při rozhodování o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce může poskytnout vnitrostátnímu soudu indicie, které mu poslouží jako vodítko při posuzování případů, o nichž v projednávaných věcech rozhoduje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, bod 99).

59 V tomto ohledu je třeba úvodem připomenout, že podle judikatury důkazní břemeno k prokázání existence znaků zneužívajícího jednání nese daňový orgán členského státu, který hodlá společnosti, jež vyplatila dividendy společnosti usazené v jiném členském státě, odepřít osvobození od daně stanovené v článku 5 směrnice o mateřských a dceřiných společnostech. Od tohoto orgánu však nelze vyžadovat, aby předložil důkazy, jejichž předložení pro něj není možné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, body 117 a 118).

60 Je třeba rovněž v prvé řadě připomenout, podobně jako to učinil předkládající soud, že pokud jde o osvobození od srážkové daně v případě, který stanoví článek 5 směrnice o mateřských a dceřiných společnostech, Soudní dvůr sice považoval za umělou konstrukci skupinu společností, jež není zřízena pro účely odrážející hospodářskou realitu, má čistě formální strukturu a jejím hlavním účelem nebo jedním z jejích hlavních cílů je získat daňovou výhodu, která maří předmět nebo účel daňové právní úpravy. Soudní dvůr upřesnil, že tak je tomu zejména tehdy, když daň z dividend není zaplacena v důsledku začlenění konduitní entity do struktury

skupiny mezi společnost, která dividendy vyplácí, a společnost skupiny, která je jejich skutečným vlastníkem (rozsudek ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, bod 100).

61 Z tohoto odůvodnění však nelze vyvodit, že se ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech použije pouze na konstrukce zahrnující konduitní společnosti a situace dotčená ve věci v původním řízení pod něj nespadá, jelikož v dotčeném řetězci transakcí není zapojena konduitní společnost. Z tohoto bodu 100 rozsudku ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark (C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135) naopak vyplývá, že případ konduitní společnosti je pouze jedním z příkladů uplatnění zásady zákazu zneužití, což naznačuje použití výrazu „zejména“ (rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 28).

62 Skutečnost, že v rámci operace sestávající z několika fází spočívá první transakce ve výplatě dividend dceřinou společností mateřské společnosti, která vykonává skutečnou hospodářskou činnost, proto sama o sobě neumožňuje dospět k závěru, že nedošlo ke zneužívajícímu jednání. Pouhá analýza hospodářské činnosti této mateřské společnosti bez zohlednění dalších relevantních skutečností totiž není v souladu s nutností provést komplexní posouzení ve smyslu judikatury citované v bodech 52 až 55 tohoto rozsudku.

63 Mezi tyto další skutečnosti, které je třeba posoudit, patří skutečnosti, na které upozornila Inspekce před předkládajícím soudem, a sice prodej akcií společnosti, uzavírání smluv o půjčce a postupování pohledávek, jak vyplývá z bodů 29 a 30 tohoto rozsudku.

64 Pokud jde ve druhé řadě o smlouvu mezi Litvou a Kyprem zmíněnou předkládajícím soudem, je třeba připomenout, že podle judikatury Soudní dvůr zajisté nemá pravomoc rozhodovat o případném porušení ustanovení smlouvy uzavřené s jedním nebo několika jinými členskými státy, která slouží k vyloučení nebo ke zmírnění negativních dopadů vyplývajících z koexistence vnitrostátních daňových systémů, ze strany členského státu. Soudní dvůr nemá pravomoc přezkoumávat ani vztah mezi vnitrostátním opatřením a ustanoveními smlouvy uzavřené za účelem zamezení dvojímu zdanění, jelikož taková otázka nespadá do výkladu unijního práva (rozsudek ze dne 12. března 2026, Marhaux, C-150/25, EU:C:2026:188, bod 22 a citovaná judikatura).

65 V rámci řízení podle článku 267 SFEU má však Soudní dvůr pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se výkladu ustanovení unijního práva s ohledem na skutkovou a právní situaci popsanou předkládajícím soudem v jeho žádosti (rozsudek ze dne 12. března 2026, Marhaux, C-150/25, EU:C:2026:188, bod 23).

66 Pokud tedy předkládající soud zmiňuje existenci smlouvy o zamezení dvojímu zdanění jako součást relevantního právního rámce, musí Soudní dvůr zohlednit tuto smlouvu a její výklad předkládajícím soudem, aby předkládajícímu soudu poskytl užitečný výklad unijního práva (rozsudek ze dne 12. března 2026, Marhaux, C-150/25, EU:C:2026:188, bod 24 a citovaná judikatura).

67 V projednávané věci z čl. 10 odst. 1 a 2 smlouvy mezi Litvou a Kyprem vyplývá, že pokud dceřiná společnost vyplácí dividendy své mateřské společnosti, nemůže daňová správa státu, v němž má tato dceřiná společnost sídlo, zdanit tyto dividendy, pokud je tato mateřská společnost jejich „skutečným vlastníkem“.

68 Předkládající soud, kterému přísluší vykládat vnitrostátní právo a smlouvu mezi Litvou a Kyprem, má v tomto ohledu za to, že tato smlouva musí být vykládána ve světle komentářů k modelové smlouvě OECD. Z bodu 12.5 komentáře k článku 10 modelové smlouvy OECD přitom vyplývá, že skutečnost, že příjemce dividend je jejich „skutečným vlastníkem“, neznamená, že mu automaticky náleží daňové zvýhodnění stanovené v čl. 10 odst. 2 této modelové smlouvy. Toto zvýhodnění totiž nesmí být poskytnuto v případech zneužití ustanovení obsaženého v tomto odstavci.

69 Z judikatury každopádně vyplývá, že smluv mezi členskými státy, i když byly uzavřeny na základě modelové smlouvy OECD, se nelze dovolávat za účelem dosažení výsledku, který je v rozporu s unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. prosince 2006, Denkavit Internationaal a Denkavit France, C-170/05, EU:C:2006:783, bod 53, jakož i ze dne 29. července 2024, Keva a další, C-39/23, EU:C:2024:648, bod 48).

70 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na první otázku odpovědět tak, že ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech musí být vykládáno v tom smyslu, že v zásadě nebrání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, z důvodu, že se tato mateřská společnost účastní řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, na jehož konci jsou tyto dividendy převedeny na fyzickou nebo právnickou osobu, která přímo či nepřímo ovládá všechny zúčastněné společnosti, ačkoli uvedená mateřská společnost skutečně vykonává hospodářskou činnost, a není tedy konduitní společností.

Ke druhé a páté otázce

71 Podstatou druhé a páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech musí být vykládáno v tom smyslu, že za relevantní indicie umožňující daňové správě členského státu konstatovat existenci operace, která není skutečná, lze považovat jednak skutečnost, že částky převáděné v rámci řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, jsou podobné částkám dividend vyplácených dceřinou společností se sídlem v tomto členském státě její mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, či jsou s nimi dokonce totožné, a jednak skutečnost, že k takovým k převodům nedošlo krátce po výplatě těchto dividend, nýbrž k nim docházelo pravidelně po určitou dobu.

72 Úvodem je třeba připomenout, že jelikož společnost NEO zpochybňuje skutkové okolnosti, jak je zjistil předkládající soud, je podle judikatury pouze vnitrostátní soud příslušný ke zjištění a posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení. Soudní dvůr je tedy oprávněn výlučně k tomu, aby se vyslovil k výkladu nebo platnosti unijního práva z hlediska skutkové a právní situace, jak je popsána předkládajícím soudem, a poskytl tomuto soudu informace potřebné pro vyřešení sporu, který mu byl předložen. Proto i v případě, že účastník původního řízení zpochybňuje skutkové okolnosti obsažené v předkládacím rozhodnutí, je třeba na položené otázky odpovědět na základě skutečností uvedených předkládajícím soudem (rozsudek ze dne 5. června 2025, Elektrorazpredelitelni mrezhi Zapad, C-310/24, EU:C:2025:406, bod 38 a citovaná judikatura).

73 S ohledem na skutečnosti uvedené v projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je třeba v prvé řadě připomenout, že podle judikatury svědčí o existenci operace, jejímž cílem je získat neoprávněné osvobození od daně, jež je stanoveno v článku 5 směrnice o mateřských

a dceřiných společnostech, skutečnost, že dividendy, které dceřiná společnost vyplatila mateřské společnosti, jsou zcela či téměř zcela ve velmi krátké lhůtě po jejich obdržení převedeny společností, které byly vyplaceny, na entity, které nesplňují podmínky pro použití této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, body 101 a 103).

74 Při posuzování existence zneužívání může proto předkládající soud zohlednit jako indicii svědčící o existenci takové operace podobnost či totožnost mezi částkami dividend obdržených mateřskou společností a částkami, z nichž na konci dotyčného řetězce transakcí těží fyzická nebo právnická osoba, která ovládá společnosti zapojené do takového řetězce.

75 Je však třeba upřesnit, podobně jako to učinila Evropská komise, že takové skutečnosti nemohou vést k obecné domněnce zneužití.

76 Ve druhé řadě i když skutečnost, že mateřská společnost v krátké lhůtě převádí dividendy, které obdržela od své dceřiné společnosti, na jiné fyzické nebo právnické osoby, může rovněž představovat relevantní indicii svědčící o existenci zneužití, neznamená to, že by tato krátká lhůta byla pro účely takového prokázání nezbytná.

77 Skutečnost, že k pohybům finančních prostředků uvnitř skupiny společností, které jsou přímo či nepřímo ovládány toutéž fyzickou nebo právnickou osobou, docházelo v pravidelných intervalech a po určitou dobu, totiž neumožňuje vyloučit existenci operace, která není skutečná a která byla provedena s cílem umožnit této osobě získat daňovou výhodu, která maří předmět nebo účel směrnice o mateřských a dceřiných společnostech. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že operace, která není skutečná a jejíž účinky se po určitou dobu opakují, není méně v rozporu s tímto předmětem nebo účelem než jednorázová operace.

78 Za účelem provedení objektivní analýzy všech relevantních skutečností a okolností tedy daňová správa členského státu, v němž má sídlo dceřiná společnost, která vyplácí dividendy, nemůže být povinna omezit své posouzení na krátké časové období. Právě naopak, pokud operace, která může vést ke zneužití práva přiznaného směrnicí o mateřských a dceřiných společnostech, zahrnuje, jako v projednávané věci, změnu struktury skupiny, do níž tato dceřiná společnost patří, a provádění různých právních úkonů spočívajících v poskytování půjček, musí tato daňová správa do svého šetření zahrnout všechny skutečnosti, které přispívají k uskutečnění tohoto možného zneužívání.

79 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na druhou a pátou otázku odpovědět tak, že ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech musí být vykládáno v tom smyslu, že za relevantní indicie umožňující daňové správě členského státu konstatovat existenci operace, která není skutečná, lze považovat jednak skutečnost, že částky převáděné v rámci řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, jsou podobné částkám dividend vyplácených dceřinou společností se sídlem v tomto členském státě její mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, či jsou s nimi dokonce totožné, a jednak skutečnost, že k takovým k převodům nedošlo krátce po výplatě těchto dividend, nýbrž k nim docházelo pravidelně po určitou dobu, při zachování povinnosti daňové správy provést objektivní analýzu všech relevantních skutečností a okolností za účelem ověření, zda jsou naplněny znaky zneužívajícího jednání.

Ke třetí a čtvrté otázce

80 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech, vykládané ve světle zásady proporcionality, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, pokud se transakce, které nejsou považovány za skutečné, neuskutečnily v prvním členském státě, nýbrž byly prováděny fyzickými nebo právnickými osobami, které v tomto členském státě nemají bydliště ani sídlo, včetně osoby, která díky osvobození těchto dividend od daně získává po uskutečnění všech dotyčných transakcí daňovou výhodu, a to bez ohledu na fázi řetězce transakcí, v níž je daňové výhody dosaženo.

81 V tomto ohledu je třeba v prvé řadě uvést, že se směrnice o mateřských a dceřiných společnostech týká přeshraničních situací, které vždy zahrnují společnosti se sídlem v různých členských státech. Situace, které mohou spadat pod ustanovení proti zneužívání v této směrnici, tedy musí být předmětem komplexního posouzení zahrnujícího transakce probíhající mimo členský stát, v němž daňová správa zamýšlí konstatovat existenci zneužití práva z hlediska uvedené směrnice a reagovat na ně.

82 Ve druhé řadě podle judikatury zejména s ohledem na bod 8 odůvodnění směrnice 2015/121, z něhož vyplývá, že pouze některé kroky nebo části určité operace mohou nebýt skutečné, a mohou tudíž spadat pod ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech, nelze vyloučit, že operace původně uskutečněná z platných hospodářských důvodů, které odrážejí ekonomickou realitu, bude muset být od určitého okamžiku považována za nikoliv skutečnou, kdy přetrvává navzdory změně okolností, v jejímž důsledku se ukáže, že tato operace již není takovými důvody odůvodněna (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, body 34 až 36).

83 Možnost použít toto ustanovení na fáze operace, kdy nevykazuje znaky skutečnosti, je tudíž třeba chápat v tom smyslu, že za účelem posouzení, zda je fáze dotčené operace skutečná, lze zohlednit okolnosti, které nastaly až po počátku operace (rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 37).

84 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodě 56 svého stanoviska, rovněž s ohledem na skutečnost, jak vyplývá z bodu 56 tohoto rozsudku, že existence zneužití musí být prokázána objektivní analýzou všech relevantních skutečností a okolností, musí proto provede daňová správa členského státu sídla dceřiné společnosti komplexní posouzení, které zahrnuje transakce uskutečněné mimo tento členský stát před výplatou dividend dceřinou společností mateřské společnosti nebo po ní.

85 Ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech totiž nevyžaduje, aby byla existence daňové výhody, která maří předmět nebo účel této směrnice, prokázána ve vztahu k dceřiné společnosti, která původně vyplatila dividendy a která usilovala o využití osvobození od srážkové daně. Takovou výhodu může získat fyzická osoba, která ovládá skupinu společností, v jejímž rámci se uskutečňuje řetězec transakcí směřující k získání této výhody, a která má bydliště v jiném členském státě, než je členský stát sídla dceřiné společnosti, která původně tyto dividendy vyplatila. V tomto ohledu je třeba uvést, že takové neoprávněně získané výhody by nemohly být odstraněny, pokud by členský stát, který dceřiné

společnosti-rezidentovi přiznal osvobození uvedených dividend od srážkové daně, nemohl zohlednit rovněž transakce provedené mimo tento členský stát s využitím částek obdržených z titulu týchž dividend.

86 Pokud jde o zásadu proporcionality, na kterou poukázal předkládající soud, je třeba připomenout, že je tato zásada zaprvé zmíněna v bodě 6 odůvodnění směrnice 2015/121 a zadruhé představuje obecnou zásadu unijního práva zakotvenou v čl. 5 odst. 4 SEU. Za účelem dodržení této zásady musí být opatření stanovená členskými státy způsobilá k dosažení sledovaného cíle a nesmějí překračovat meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné (rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Deister Holding a Juhler Holding, C-504/16 a C-613/16, EU:C:2017:1009, bod 56 a citovaná judikatura). Opatření, která vnitrostátní orgány přijímají s cílem zabránit podvodům a zneužívání práv přiznaných směrnicí o mateřských a dceřiných společnostech, musí být tudíž v souladu s těmito podmínkami.

87 Výklad ustanovení proti zneužívání v této směrnici, podle něhož lze existenci zneužití prokázat analýzou zahrnující transakce uskutečněné mimo členský stát sídla dceřiné společnosti, je přitom zjevně způsobilý k dosažení uvedeného cíle. Kromě toho je takový výklad nezbytný pro boj proti operacím, jejichž zneužívající povahu lze prokázat pouze na základě takové analýzy.

88 Pokud jde dále o tvrzení společnosti NEO, že uvedený výklad vede k neodůvodněnému omezení svobody usazování a volného pohybu kapitálu, z judikatury vyplývá, že s ohledem na obecnou zásadu zákazu zneužití práva připomenutou v bodě 46 tohoto rozsudku se společnost se sídlem v členském státě nemůže dovolávat uplatnění svobod zakotvených ve Smlouvě o FEU za účelem zpochybnění právní úpravy, jíž se řídí zdanění dividend vyplácených společnosti se sídlem v jiném členském státě, je-li prokázáno, že použití této právní úpravy umožňuje zabránit takovému zneužití (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, bod 122).

89 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovědět tak, že ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech, vykládané ve světle zásady proporcionality, musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, pokud se transakce, které nejsou považovány za skutečné, neuskutečnily v prvním členském státě, nýbrž byly prováděny fyzickými nebo právnickými osobami, které v tomto členském státě nemají bydliště ani sídlo, včetně osoby, která díky osvobození těchto dividend od daně získává po uskutečnění všech dotyčných transakcí daňovou výhodu, a to bez ohledu na fázi řetězce transakcí, v níž je daňové výhody dosaženo.

K šesté otázce

90 Podstatou šesté otázky předkládajícího soudu je, zda ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, aniž určila, zda tato dceřiná společnost věděla nebo mohla vědět, že výplata těchto dividend je součástí řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné.

91 Jak v podstatě vyplývá z bodu 50 tohoto rozsudku, nelze mít za to, že kvalifikace řetězce transakcí jako „operace, která není skutečná“, postačuje k tomu, aby bylo na základě ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech odepřeno osvobození od korporační daně u přijatých dividend (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 49). Dále je třeba, aby hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů uskutečnění operace bylo získání daňové výhody, která maří předmět nebo účel této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 46).

92 Je třeba rovněž připomenout, že podle ustálené judikatury důkaz o zneužívajícím jednání vyžaduje souhrn objektivních okolností, ze kterých vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo cíle sledovaného touto právní úpravou, a subjektivní znak spočívající v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy tím, že jsou uměle vytvořeny podmínky vyžadované pro její získání (rozsudek ze dne 3. dubna 2025, Nordcurrent group, C-228/24, EU:C:2025:239, bod 47 a citovaná judikatura).

93 Z toho vyplývá, že použití ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech vyžaduje, aby byla splněna podmínka existence takového subjektivního znaku.

94 Za účelem určení způsobu, jakým je třeba tuto podmínku posoudit, je nutno uvést, že každé vyplacení dividend, na něž se vztahuje tato směrnice, představuje transakci, do níž jsou zapojeny alespoň dvě společnosti.

95 Zejména s ohledem na definice pojmů „mateřská společnost“ a „dceřiná společnost“ obsažené v čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, který stanoví, že mateřská společnost drží na základním kapitálu dceřiné společnosti podíl nejméně 10 %, je možné, že výplata dividend vyplývá z rozhodnutí mateřské společnosti.

96 Takové rozhodnutí mimoto může být součástí řady rozhodnutí přijatých v rámci skupiny, do níž patří dceřiná společnost vyplácející uvedené dividendy a její mateřská společnost.

97 Pokud by přitom podmínka týkající se existence subjektivního znaku uvedeného v bodě 92 tohoto rozsudku měla být posuzována pouze na úrovni této dceřiné společnosti, ověřením, zda tato dceřiná společnost věděla nebo mohla vědět, že výplata týchž dividend je součástí řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, vytvořeného s hlavním cílem nebo jedním z hlavních cílů získat daňovou výhodu, která maří předmět nebo účel směrnice o mateřských a dceřiných společnostech, byl by ohrožen užitečný účinek ustanovení proti zneužívání v této směrnici, jakož i cíl tohoto ustanovení, který vyjadřuje obecnou zásadu zákazu zneužití práva připomenutou v bodě 46 tohoto rozsudku.

98 Stačí tedy, aby existence subjektivního znaku spočívajícího v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy tím, že jsou uměle vytvořeny podmínky vyžadované pro její získání, byla prokázána alespoň u jedné ze společností skupiny účastnící se tohoto řetězce transakcí, nebo fyzické osoby, která na konci uvedeného řetězce transakcí tuto výhodu získá, aniž by tato dceřiná společnost sama musela o tomto záměru vědět.

99 S ohledem na výše uvedené je třeba na šestou otázku odpovědět tak, že u ustanovení proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí

své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, aniž určila, zda tato dceřiná společnost věděla nebo mohla vědět, že výplata těchto dividend je součástí řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, vytvořeného s hlavním cílem nebo jedním z hlavních cílů získat daňovou výhodu, která maří předmět nebo účel této směrnice, za předpokladu, že je prokázáno, že alespoň jedna ze společností skupiny účastnící se tohoto řetězce transakcí, nebo fyzická osoba, která na konci uvedeného řetězce transakcí tuto výhodu získá, o existenci téhož řetězce transakcí věděla nebo mohla vědět.

K nákladům řízení

100 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 1 odst. 2 a 3 směrnice Rady 2011/96/EU ze dne 30. listopadu 2011 o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států ve znění směrnice Rady (EU) 2015/121 ze dne 27. ledna 2015**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   v zásadě nebrání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, z důvodu, že se tato mateřská společnost účastní řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, na jehož konci jsou tyto dividendy převedeny na fyzickou nebo právnickou osobu, která přímo či nepřímo ovládá všechny zúčastněné společnosti, ačkoli uvedená mateřská společnost skutečně vykonává hospodářskou činnost, a není tedy konduitní společností.

2) **Článek 1 odst. 2 a 3 směrnice 2011/96 ve znění směrnice 2015/121**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   za relevantní indicie umožňující daňové správě členského státu konstatovat existenci operace, která není skutečná, lze považovat jednak skutečnost, že částky převáděné v rámci řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, jsou podobné částkám dividend vyplácených dceřinou společností se sídlem v tomto členském státě její mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, či jsou s nimi dokonce totožné, a jednak skutečnost, že k takovým k převodům nedošlo krátce po výplatě těchto dividend, nýbrž k nim docházelo pravidelně po určitou dobu, při zachování povinnosti daňové správy provést objektivní analýzu všech relevantních skutečností a okolností za účelem ověření, zda jsou naplněny znaky zneužívajícího jednání.

3) **Článek 1 odst. 2 až 3 směrnice 2011/96/EU ve znění směrnice 2015/121, ve světle zásady proporcionality,**

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, pokud se transakce, které nejsou považovány za skutečné, neuskutečnily v prvním členském státě, nýbrž byly prováděny fyzickými nebo právnickými osobami, které v tomto členském státě nemají bydliště ani sídlo, včetně osoby, která díky osvobození těchto dividend od daně získává po uskutečnění všech dotyčných transakcí daňovou výhodu, a to bez ohledu na fázi řetězce transakcí, v níž je daňové výhody dosaženo.

4) **Článek 1 odst. 2 a 3 směrnice 2011/96 ve znění směrnice 2015/121**

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání vnitrostátní praxi, podle které daňová správa členského státu uplatňuje srážkovou daň na dividendy, které dceřiná společnost se sídlem v tomto členském státě vyplácí své mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě, aniž určila, zda tato dceřiná společnost věděla nebo mohla vědět, že výplata těchto dividend je součástí řetězce transakcí, z nichž všechny nebo některé z nich nejsou skutečné, vytvořeného s hlavním cílem nebo jedním z hlavních cílů získat daňovou výhodu, která maří předmět nebo účel směrnice 2011/96 ve znění pozdějších předpisů, za předpokladu, že je prokázáno, že alespoň jedna ze společností skupiny účastnící se tohoto řetězce transakcí, nebo fyzická osoba, která na konci uvedeného řetězce transakcí tuto výhodu získá, o existenci téhož řetězce transakcí věděla nebo mohla vědět.

Podpisy